SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:391

av Björn Söder (SD)

Inrättande av ett särskilt AI-utskott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett särskilt utskott för frågor som rör artificiell intelligens (AI) och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

AI:s snabba utveckling och betydelse

Under de senaste åren har utvecklingen av artificiell intelligens (AI) accelererat i en takt som saknar historiskt motstycke. På kort tid har AI-teknologier gått från att vara akademiska forskningsprojekt till att bli en central del av både våra samhällsfunktioner och näringsliv. AI används idag t ex inom sjukvård, industri, transport, utbildning, rättsväsende och försvar och teknologin utvecklas kontinuerligt mot allt mer avancerade och autonoma system.

AI har potential att revolutionera produktiviteten, skapa nya affärsmodeller och förbättra medborgarnas livskvalitet. Samtidigt innebär den också betydande risker och utmaningar, såsom hot mot integritet och rättssäkerhet, påverkan på arbetsmarknaden, säkerhetsrisker kopplade till cyberangrepp och möjligheten att användas för påverkanskampanjer och desinformation.

Det är därför nödvändigt att Sverige tar ett samlat grepp om AI-politiken, både för att främja innovation och konkurrenskraft, och för att hantera riskerna på ett ansvarsfullt sätt.

Behovet av ett särskilt AI-utskott

AI-frågor är i grunden tvärsektoriella och berör nästan samtliga befintliga utskotts ansvarsområden. I dag hanteras AI-relaterad lagstiftning och riktlinjer i respektive utskott, vilket riskerar att leda till brist på helhetsperspektiv och samordning.

Ett särskilt AI-utskott skulle:

- Samordna AI-frågorna över hela den politiska agendan och säkerställa konsekvent och långsiktig lagstiftning.
- Stärka Sveriges internationella position i EU och andra internationella forum där AI-reglering utformas.
- Främja säkerhet och beredskap genom att följa utvecklingen av AI i försvars- och säkerhetssammanhang samt identifiera sårbarheter i kritisk infrastruktur.
- Skydda demokrati och medborgerliga rättigheter genom att bevaka hur AI används i myndighetsutövning, övervakning och beslutsfattande.
- Understödja näringsliv och innovation genom att analysera och främja ramverk som stärker svenska företags konkurrenskraft inom AI.
- Bygga upp politisk kompetens och expertstöd i en fråga vars tekniska komplexitet kräver kontinuerlig fortbildning och nära kontakt med forskarvärlden.

Internationella jämförelser och framtidsberedskap

Flera länder och internationella organisationer har redan etablerat särskilda organ för AI-frågor, inklusive EU:s arbete med AI Act. Sverige riskerar att hamna på efterkälken om vi inte utvecklar en samlad politisk struktur för dessa frågor.

Genom ett särskilt AI-utskott kan riksdagen agera proaktivt, säkra svensk beredskap inför snabba teknologiska förändringar och vara ett föredöme internationellt.

Ett AI-utskott i riksdagen skulle ge Sverige en strategisk och sammanhållen plattform för att hantera en av vår tids mest avgörande teknologiska förändringar. Med rätt struktur kan vi främja innovation och konkurrenskraft samtidigt som vi värnar demokrati, säkerhet och medborgarnas fri- och rättigheter.

Konstitutionsutskottet skriver i sitt betänkande (2025/26:KU19) att ”utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att det inte finns skäl att ta något initiativ till förändringar i utskottsorganisationen och inrätta nya utskott i riksdagen”. Men mycket har hänt inom AI på bara ett år vilket nu borde ha gett konstitutionsutskottets ledamöter en insikt om vikten av ett särskilt AI-utskott i riksdagen som tar ett samlat grepp om AI-politiken.

Björn Söder (SD)